

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> СПОРИ У СФЕРІ МЕДІА ТА ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ	18
<i>Тодошак Олег Володимирович</i> ЗМІНА ВИДУ ТА РОЗМІРУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ СУДОМ: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ВТРУЧАННЯ.	21
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> КАР'ЄРА ЯК БАГАТОВИМІРНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ	25
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	29
<i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	32
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОБІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.	34
<i>Закаленко Олена Василівна, Осадчий Анатолій Юрійович</i> АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	38
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> САМОКОРЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТА: ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	40
<i>Негара Родіон Віталійович</i> АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ ОСІБ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТИВ.	47
<i>Панфілов Олег Євгенович</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	49
<i>Сідор Михайло Іванович</i> ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	53
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ» ТА «АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ»	57
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	60
<i>Глиняний Іван Володимирович</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.	63

Бевзюк Ангеліна Костянтинівна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ. 66

Піть Ігор Юрійович

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СКОЄННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 68

Данілов Олександр Дмитрович

ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА АПАРАТУ СУДУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ. 72

Зільберт Валентина Сергіївна

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД
ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ 75

Костюк Михайло Анатолійович

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ТА ЗМІСТУ ГАРАНТІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО ВИКОНАННЯ
СУДОВИХ РІШЕНЬ. 77

Малюта Владислав Васильович

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ
ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ
СКАРГ 80

Негара Олена Віталіївна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ
ПОСЛУГ 82

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНА ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович

НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ПРАВОВІ ВИКЛИКИ 86

Мельничук Ольга Степанівна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ДОКТРИН У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ACQUIS EC 89

Кравченко Сергій Петрович

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ПРАВА 93

Чувакова Ганна Михайлівна

АНОМАЛІЇ ГАЛУЗЕВОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 96

Рязанов Михайло Юрійович

НОРМАТИВНИЙ ФАКТ ЯК ФОРМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ. 98

Антошина Ірина Володимирівна

ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ 102

Ковбасюк Степан Валерійович

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ІЕРАРХІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ. 105

Іванчук Віра Євстафіївна

ЗАВДАННЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРАВА. 107

Грунь Олександр В'ячеславович

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВПЛИВУ ІКТ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ. 110

Лисак Станіслав-Юрій Юрійович

РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ 113

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Аніщук Ніна Володимирівна

ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРИ ЄФИМЕНКО У РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ
XX СТ. 116

Горяга Оксана Вікторівна КНЯГИНЯ ОЛЬГА – ВИДАТНА ЖІНКА ТА ДЕРЖАВНА ДІЯЧКА	118
Єфремова Наталя Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ ЖИТЕЛІВ-ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ В СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	121
Корнієнко Ірина Валеріївна ОСВІТА ТА КНИГОДРУКУВАННЯ У ДОБУ ГЕТЬМАНЩИНИ.	124
Завальнюк Ірина Володимирівна ПРАВОВА ЕТНОЛОГІЯ ЯК НАПРЯМ СУЧАСНОГО ПРАВОВИЗНАВСТВА: ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ПРАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	128
Артур Ліс LEX SALICA ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПИ: МІЖ ЗВИЧАЄМ ТА ПИСАНИМИ НОРМАМИ	131
Любічанківський Ольгерд-Ілля Ілліч ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГЕНДЕРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ: ВІД ПОСТУПОВОГО ВИЗНАННЯ ДО СУЧАСНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ (1970-ТІ – 2025)	134
Саранчук Олександра Валеріївна СОВІСНІ СУДИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ЯК ФОРМА НАРОДНОГО СУДОЧИНСТВА (ОСТАННЯ ЧВЕРТЬ XVIII – ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)	137
Еміль Сальчинський ЦЕРЕКВІЦЬКИЙ ТА НЕШАВСЬКИЙ ПРИВІЛЕЇ 1454 РОКУ: ПРИЧИНИ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗНАЧЕННЯ	142
СЕКЦІЯ 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	
Львова Єлизавета Олегівна НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	146
Афанасьєва Мар'яна Володимирівна МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ПРИНЦИП ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ АСИМІЛЯЦІЇ	150
Mishyna Natalia LA LIBERTÉ COGNITIVE FACE AUX NEUROTECHNOLOGIES: ENJEUX JURIDIQUES À L'ÈRE DE L'INTELLIGENCE ARTIFICIELLE	153
Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ШЛЯХОМ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ ЯК ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ В УКРАЇНІ	155
Батан Юрій Дмитрович КОЛЕКТИВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ	158
Волкова Дарія Євгенівна СВОБОДА АСОЦІАЦІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ТА СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ	162
Животовська Ірина Юрївна ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ СВІТСЬКОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНО-РЕЛІГІЙНИХ ВІДНОСИН	165
Іванцова Зоя Анатоліївна КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО ВПЛИВУ	169
Панасюк Віта Миколаївна ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	171

Ігнатова Анастасія Сергіївна

МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН. 173

Козирь Дмитро Валерійович

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ? 177

Бугаєнко Каріна Вікторівна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ .. 181

Матковський Микита Сергійович

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ
ВИКЛИКИ 183

Ваньчак Марта Володимирівна

«ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ
СУДОЧИНСТВА 185

Шлентов Юрій Сергійович

ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ
УКРАЇНИ 188

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

Бехруз Хашматулла

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ 191

Аракелян Мінас Рамзесович

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ. 193

Белогубова Оксана Олександрівна

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР. 196

Грушко Мальвіна Валеріївна

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ:
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ. 198

Vladyslav Dronov

MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS. 201

Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В
ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН 205

Мануйлова Катерина Вікторівна

ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ. 207

Форманюк Вікторія Василівна

МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ
КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС. 210

Цибульська Ольга Юріївна

ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ 213

Ярмакі Володимир Христофорович

БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС
КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ 216

Бірюков Руслан Миколайович

БОРІТБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО
ПОЛІТЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 219

Войтович Павло Петрович

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ? 222

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У XIX – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У XXI СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Кормич Борис Анатолійович ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ПОРТІВ УКРАЇНИ	279
Аверочкіна Тетяна Володимирівна РИЗИКИ ДЛЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УРАЗЛИВИХ ЕКОНОМІК: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ	282
Федотов Олексій Павлович ДОПЕРЕВІРОЧНИЙ АНАЛІЗ МИТНИХ ДЕКЛАРАЦІЙ, МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЯКИХ ЗАВЕРШЕНО	285
Коваль Наталія Олексіївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОСТУПУ ЖІНОК ДО МОРСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	289
Малєєва Ганна Леонідівна СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ У СФЕРІ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ МОРСЬКИХ КАТАСТРОФ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	292
Сергєєв Юрій Володимирович ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ЗБРОЙНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА МІЖНАРОДНЕ СУДНОПЛАВСТВО	296
Гайдаржи Роман Андрійович ПІДСУМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ «АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР» В УКРАЇНІ	299
Кузнецов Сергій Сергійович ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ У МОРСЬКІЙ ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ: НАПРЯМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	304
Насарая Артем Валерійович МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ БАЗИС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОРТОВОЇ ГАЛУЗІ	307

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА АДВОКАТІВ НА УЧАСТЬ В РЕФОРМІ АДВОКАТУРИ	311
Косюта Михайло Васильович ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТА УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ	316
Костенко Сергій Костянтинівич ПРОБЛЕМА НОРМАТИВНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗАСАД СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ	322
Свида Олексій Георгійович ОБРАННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ	326
Кісліцина Ірина Олександрівна ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	328
Кравченко Марина Олександрівна ЩОДО ЗНАЧЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	333
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ АДВОКАТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	336
Синицин Павло Миколайович БРОНЮВАННЯ АДВОКАТІВ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	339

10. 7 million TEU! Port of Rotterdam's container throughput remains the highest in Europe. WORLD PORTS ORG. URL: <https://www.worldports.org/7-million-teu-port-of-rotterdams-container-throughput-remains-the-highest-in/>

11. About the Port Authority. *Port of Rotterdam*. URL: <https://www.portofrotterdam.com/en/about-port-authority>

Ключові слова: морські порти, портова діяльність, інвестиції, публічно-приватне партнерство, ризики воєнного стану, концесії, Україна.

Key words: seaports, port activities, investments, public-private partnership, risks of martial law, concessions. Ukraine.

Аверочкіна Тетяна Володимирівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри морського, митного та інформаційного права,
доктор юридичних наук, професор*

РИЗИКИ ДЛЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УРАЗЛИВИХ ЕКОНОМІК: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ

Сучасна морська галузь стикається з комплексом викликів, які упродовж тривалого часу розглядалися переважно в історичному або теоретичному аспектах. Початок 2020-х років ознаменувався не лише суттєвим зростанням ризиків для традиційного судноплавства, але й безпрецедентним переглядом підходів до управління морською та портовою діяльністю із використанням технологій Індустрії 4.0. Пандемія COVID-19 і запровадження карантинних обмежень, закриття державних кордонів та кампанії масової вакцинації, зростання воєнних і терористичних загроз, а також посилення впливу кліматичних явищ істотно трансформували усталені і традиційно стабільні транспортні сполучення, які десятиліттями функціонували практично без системних збоїв. При цьому сьогодні морський транспорт продовжує відігравати ключову роль у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки, оскільки саме морем перевозиться переважна частина зернових культур, добрив та інших базових продовольчих товарів. У цілому близько 80% обсягу міжнародної торгівлі товарами здійснюється морем. Для більшості малих острівних держав цей показник є ще вищим [1], що підкреслює системоутворюючу роль морських перевезень у забезпеченні для них доступності продовольства та інших життєво необхідних ресурсів.

UNCTAD у своєму щорічному «Review of Maritime Transport», що був оприлюднений у 2025 році під назвою «Staying the course in turbulent waters» [2] відзначає, що для малих острівних держав (Small Island Developing States, далі – SIDS) морський транспорт фактично є основним інфраструктурним базисом економічного розвитку та забезпечення доступу до глобальних ринків. Через географічну віддаленість, обмежені обсяги зовнішньої торгівлі та структурні логістич-

ні обмеження ці держави значною мірою залежать від стабільності морських перевезень для імпорту продовольства, енергоресурсів, товарів і сировини. Водночас рівень їхньої інтегрованості у світові транспортні мережі залишається відносно низьким, що супроводжується вищими витратами на морські перевезення та меншою частотою транспортного сполучення. У таких умовах будь-які порушення функціонування глобальних морських логістичних ланцюгів мають для цих держав непропорційно значні наслідки. Геополітична нестабільність, зміна маршрутів судноплавства, зростання фрахтових ставок та інші кризові фактори безпосередньо впливають на доступність імпортних товарів, включаючи продовольство. Як зазначає UNCTAD, SIDS найгостріше відчувають вплив транспортних збоїв, що може призводити до зростання цін на продовольство та посилення ризиків для їхньої продовольчої безпеки.

Важливим фактором, що впливає на уразливість SIDS, є також сучасна глобальна політика декарбонізації морського транспорту, яка реалізується під егідою ІМО та передбачає досягнення нульових викидів до 2050 року. Запровадження нових екологічних стандартів та вимог щодо скорочення викидів парникових газів у судноплаванні, хоча і спрямоване на досягнення глобальних кліматичних цілей, може супроводжуватися зростанням операційних витрат у морській галузі. Для економік, які значною мірою залежать від імпорту продовольства та інших базових товарів морським шляхом, підвищення вартості морських перевезень та їхнє уповільнення може мати непропорційно негативні соціально-економічні наслідки. У зв'язку з цим у науковій літературі наголошується на необхідності врахування принципу справедливого та диференційованого підходу при формуванні міжнародних регуляторних механізмів декарбонізації судноплавства зі зверненням особливої уваги на критичну залежність таких держав від стабільності та ритмічності морських сполучень [3; 4].

Крім зазначених напрямків доцільним є впровадження низки правових та інституційних заходів, зокрема: 1) посилення координації правових і політичних механізмів на міжнародному, регіональному та національному рівнях, насамперед через активнішу участь SIDS у нормотворчій діяльності міжнародних інституцій, зокрема у процесах регулювання судноплавства; 2) узгодження морської екологічної політики з міжнародними торговельними правилами та розширення доступу до фінансової і технологічної підтримки для впровадження екологічно чистих морських технологій; 3) зміцнення механізмів контролю держави порту та держави прапора, які є ключовими інструментами забезпечення дотримання міжнародних екологічних стандартів на морському транспорті; 4) розвиток регіонального співробітництва, обміну інформацією та посилення інституційної спроможності держав, що дозволить підвищити ефективність виконання норм міжнародного морського права і сприятиме формуванню більш справедливої та стійкої системи глобального морського адміністрування [5].

У свою чергу норми міжнародного морського права, зокрема принцип свободи судноплавства, сприяння міжнародній торгівлі та забезпечення безпеки

мореплавства, формують базову правову основу функціонування глобальних і регіональних транспортних ланцюгів. При цьому, сучасні кризові явища демонструють необхідність подальшого розвитку правових механізмів, спрямованих на підвищення стійкості морських транспортних систем, особливо для держав, що мають обмежені власні логістичні можливості, та перебувають на значному віддаленні від материкового узбережжя або від великих торговельних маршрутів. Перспективними можуть бути такі напрямки удосконалення міжнародно-правових інструментів підтримки SIDS та інших уразливих економік, як розширення програм технічної допомоги, розвитку портової інфраструктури та цифровізації морської логістики. Крім того, важливим напрямом є посилення міжнародного співробітництва щодо гарантування безпеки морських транспортних коридорів та забезпечення безперервності постачання продовольства у кризових умовах.

Таким чином, малі острівні держави та інші уразливі економіки стикаються з поєднанням структурних логістичних, економічних та регуляторних ризиків, які посилюють їхню залежність від стабільності морських транспортних систем. У цих умовах порушення функціонування морських логістичних ланцюгів може безпосередньо впливати на доступність продовольства та соціально-економічну стабільність таких держав. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку міжнародно-правових механізмів забезпечення безпеки мореплавства, стійкості морських транспортних сполучень та справедливого впровадження глобальних екологічних стандартів у судноплаванні. Формування комплексної системи правових інструментів підтримки стабільності морських перевезень має розглядатися як важливий елемент зміцнення глобальної продовольчої безпеки.

Список використаних джерел:

1. Review of Maritime Transport. UNCTAD. <https://unctad.org/fr/node/29022>
2. Review of Maritime Transport 2025. Staying the course in turbulent waters. https://unctad.org/system/files/official-document/rmt2025_en.pdf
3. Vakili S., Ballini F., Schönborn A., Christodoulou A., Dalaklis D., Ölçer A. Assessing the macroeconomic and social impacts of slow steaming in shipping: A literature review on small island developing states and least developed countries. *Journal of Shipping and Trade*. 2023. Vol. 8(1). P. 1–25. <https://doi.org/10.1186/s41072-023-00131-2>
4. Triantoro W., Mangan J., Rietig K. Towards maritime transport decarbonisation in developing countries: A systematic literature review. *Marine Policy*. 2026. Vol. 185. 106989. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2025.106989>
5. Niu Q., Xing W. Charting a course for marine sustainability: legal and policy coordination in developing countries amidst trade and shipping turbulence. *Frontiers in Marine Science*. Sec.: *Marine Pollution*. 2025. Vol 12. 1683372. <https://doi.org/10.3389/fmars.2025.1683372>

Ключові слова: морські перевезення, судноплавство, продовольча безпека, малі острівні держави, держави, що розвиваються, морська діяльність, портова діяльність, морський транспорт.

Key words: maritime transportation, shipping, food security, small island states, developing countries, maritime activities, port activities, maritime transport.

Федотов Олексій Павлович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
начальник науково-дослідної частини, професор
кафедри морського, митного та інформаційного права,
професор, доктор юридичних наук*

ДОПЕРЕВІРОЧНИЙ АНАЛІЗ МИТНИХ ДЕКЛАРАЦІЙ, МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЯКИХ ЗАВЕРШЕНО

Пост-митний контроль, який є певною частиною євроінтеграційного процесу, було імplementовано в Митний кодекс України [1]. Митні органи мають різноманітні правові важелі для того, щоб реалізовувати можливості митного контролю. І оці, правові важелі – це, стаття 336 «Форми митного контролю» Митного кодексу України [2], тобто, це митні формальності, які митні органи можуть застосовувати та реалізовувати з метою з'ясування таких обставин як дотримання чи навпаки, не дотримання підприємствами (експортерами/імпортерами) законодавства України з питань митної справи під час здійснення ними експортно-імпортних операцій. Але я хочу зупинитися саме на пост-митному контролі та його похідних, правові особливості якого ми вже неодноразово досліджували в наших попередніх наукових матеріалах [3, 4]. Це нові положення Митного кодексу України, які були раніше вказані у статті 337¹ [1]. Тепер це положення, знов ж таки вивели в нову статтю, статтю 344¹ Митного кодексу України, яка надає можливість митним органам реалізовувати пост-митний контроль у двох напрямках: доперевірочний аналіз та документальні перевірки [5].

Реалії сьогодення диктують нам дію державного мораторію (вже другого за період дії правового режиму воєнного стану) на проведення перевірок суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з боку митних органів. Цей мораторій, який було передбачено рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 21 липня 2025 року та ведено в дію Указом Президента України № 538/2025, розповсюджується на певне коло підприємств по яких документальні перевірки не проводяться [6]. Тепер для ініціювання доперевірочного аналізу, для обрахування визначених статтею 102 Податкового кодексу України строків давності слід враховувати їх зупинення, що передбачено Податковим кодексом України та Митним кодексом України [102.3.3.; 7, п. 9³⁴, р. XXI; 2] на період з 18 березня 2020 року по 22 травня 2020 року на 66 календарних днів та з 17 березня 2022 року до 30 квітня 2024 року на 776 календарних днів. Тобто до строку давності,